

«L'anhel religiós i l'anhel de transcendència continua molt viu en la gent»

Dm, 27/04/2010 per Catalunya Religió

La muntanya, el santuari, el Monestir i la Mare de Déu de Montserrat, patrona de Catalunya, són per a molts catalans un far en la seva vida, un referent des del punt de vista de la fe, de la cultura i fins i tot de la defensa i la construcció del país. Això ha fet que la veu del pare abat de Montserrat sigui una de les veus més tingudes en compte dins de l'Església catalana. Coincidint amb la festivitat de la Mare de Déu de Montserrat, que enguany ha tingut un relleu especial gràcies a la presència del cardenal Tarcisio Bertone i al concert inaugural del nou orgue de Montserrat, el pare abat, Josep Maria Soler, ha concedit a [Catalunya Cristiana](#) una entrevista en profunditat.

Com viu el pare abat de Montserrat aquest any la festa de la Mare de Déu de Montserrat després de les activitats extraordinàries viscudes en els darrers dies?

Amb una intensitat especial. D'una banda, perquè diumenge 25 a la tarda va tenir lloc el concert inaugural del nou orgue de Montserrat. Va ser un acte molt bonic no únicament des del punt de vista musical, sinó també pel que va significar poder estrenar aquest nou orgue, que durant uns anys ha donat treball a moltes persones. D'altra banda, la vetlla de Santa Maria, presidida pel cardenal Tarcisio Bertone, secretari d'Estat del Vaticà, també va ser un fet extraordinari que ens va fer sentir Església de Catalunya viva en comunió amb el papa Benet XVI. Pensem que el cardenal Bertone és el seu primer col·laborador al servei de totes les Esglésies.

Les persones que visi ten Montserrat —cadascuna amb la seva situació personal, familiar i col·lectiva— permeten fer una radiografia de la societat catalana d'avui?

Si més no, d'una part molt important de la societat catalana d'avui. Aquí ve gent de moltes menes i de molts nivells, no solament catalans de socarel sinó també gent provinent d'altres indrets d'Espanya i de fora de l'Estat espanyol que han vingut a viure aquí a Catalunya. Això permet de conèixer força les inquietuds, les problemàtiques i el desig religiós de la gent que puja fins al santuari de la Mare de Déu de Montserrat.

Quins trets caracteritzen la Catalunya d'aquest inici de segle XXI?

Primerament, continuo creient que la majoria de la gent té un desig religiós i una religiositat dins seu, potser expressada en la societat d'una manera més

secularitzada, potser amb una pràctica religiosa que disminueix o que és una mica més ocasional, però la primera característica diria que és aquesta inquietud religiosa que avui dia continua tenint la gent. Un altre aspecte, evidentment en aquest moment de la nostra història, és la preocupació per l'actual situació econòmica. Hi ha moltes persones que s'ho passen malament i aquest és un dels factors que palpem amb preocupació des de Montserrat.

Entre els qui visiten Montserrat trobem turistes estrangers, persones atretes per la bellesa paisatgística de la muntanya, pelegrins que cerquen un espai per viure la seva fe... Què és el que Montserrat vol oferir-los?

Poso l'accent en la paraula vol. És a dir, Montserrat en aquests moments vol transmetre'ls un missatge des de l'Evangeli i ajudar-los a conèixer o aprofundir la persona de Jesucrist que Maria presenta a tots els pelegrins. Això és el que volem. Donat que la gent que puja aquí és molt plural, als que no compartien la nostra fe o bé se'n senten més allunyats, volem oferir-los un espai de trobar-se amb ells mateixos i d'alguna manera d'interrogar-se ells mateixos i de viure una certa experiència que els porti cap a Déu. Un dels aspectes importants en aquest sentit és que la música que es fa a Montserrat —amb el cant de l'Escolania o bé amb la música del nou orgue— transmet un missatge que desperta una sèrie de ressons i de vivències al cor i a la intel·ligència de les persones. Voldríem, doncs, que a Montserrat les persones que no comparteixen la Nostra fe fessin una experiència espiritual en el sentit més ampli de l'expressió.

La societat catalana abandona la religió? O potser més aviat el que canvien són les formes d'expressió de la fe?

La societat catalana està transformant-se en el sentit que la religió cristiana deixa de ser una religió oficial. Ens trobem davant d'un pluralisme religiós i d'una presència important d'altres religions com l'islam i d'altres confessions cristianes com les ortodoxes o les sorgides de la reforma protestant. Així mateix, la pràctica religiosa disminueix i veiem com hi ha més gent que se sent apartada de l'Església. Al mateix temps, però, també hi ha un nombre molt important de gent que vol viure la seva fidelitat a Jesucrist i que vol viure la vida eclesial amb el que suposa de celebració de l'Eucaristia, dels sacraments i d'aprofundiment de les Sagrades Escripures. Des de Montserrat palpem, doncs, que hi ha molta gent que està en aquesta línia de voler aprofundir la seva fe. En aquest sentit, podem dir que sí que han canviat les formes d'expressió de la fe i que, de fet, el mateix Concili Vaticà II ens va demanar de canviar els accents i de centrar-nos més en la litúrgia i en la Paraula de Déu, i no donar tanta primàcia a altres devocions. Les novenes o el rés del Rosari tenen el seu valor i la seva importància, però el Concili Vaticà II ens va demanar que el centre de l'expressió de la nostra fe fos la celebració de la litúrgia, dels sacraments, de l'Eucaristia, la Litúrgia de les Hores, l'aprofundiment de les Sagrades Escripures, etc.

Quins signes ens parlen de l'anhel de Transcendència de la gent?

N'hi ha molts. Alguns potser no són signes palpables, però sí que els intuïm en parlar amb les persones que visiten Montserrat, quan ens diuen que no troben res a la vida que les ompli plenament i les faci felices; quan ens parlen de situacions de malaltia i de mort; o quan ens manifesten el seu desig de ser profundament estimades i d'estimar profundament, i de sentir que els amors humans, per molts intensos que siguin, no arriben mai a omplir del tot el cor humà. Tot això són desitjos de transcendència que a mi em fan pensar en una frase de sant Agustí quan afirma que Déu ens ha creat per a ell, perquè el busquem i anem cap a ell, i que el

cor humà resta sempre inquiet mentre no el troba. D'altra banda, a Montserrat també podem palpar altres signes més tangibles com la gran quantitat de gent que ofereix un llantió a la Mare de Déu o que deixa una pregària escrita. Signes que permeten de veure com l'anhel religiós i l'anhel de transcendència continua molt viu en la gent.

En un moment de canvi en les formes d'expressar la fe, quin ha de ser el paper dels monestirs com Montserrat?

Dins de la diversitat i riquesa eclesials, els monestirs tenim un paper particular. D'una banda, oferim un espai de silenci, de trobament i la possibilitat de parlar amb un monjo o una monja, d'obrir-li el cor i de demanar-li que ens ajudi a clarificar, a posar ordre, a trobar esperança o que ens ajudi a trobar el bàlsam per guarir les nostres ferides. D'altra banda, un altre aspecte important és ser una escola de pregària i ser també, com deia Joan Pau II, una escola de comunió. Al monestir hi vivim gent de diverses edats i de diverses sensibilitats, amb opinions de vegades també diverses, però que alhora intentem viure estimant-nos, ajudant-nos, vivint la fraternitat cristiana. En aquest sentit, el monestir és una escola de fraternitat.

La crisi de vocacions no s'ha fet sentir tan fortament en la comunitat benedictina de Montserrat com en altres ordes i congregacions religioses. Per què?

És un misteri que jo mateix tampoc no m'explico. Acostumo a dir que és un do de Déu i que la Mare de Déu es preocupa que la seva casa continuï tenint una comunitat que aculli els pelegrins i els visitants. De fet, Montserrat té molts elements que poden atreure. És una comunitat monàstica que dóna importància a la pregària però que també és acollidora. És una comunitat que fa una reflexió intel·lectual i que té una projecció cultural. Hi ha molts elements, per tant, que poden fer atraient la vocació de monjo de Montserrat, tenint present que la motivació fonamental ha de ser la recerca de Déu revelat en Jesucrist.

Montserrat també és un observatori privilegiat sobre la situació social i política de Catalunya. Quin és el paper, en aquest cas, de l'abat de Montserrat?

Jo diria que aquest paper és diferent en la societat democràtica actual del que podia haver estat en altres temps. De fet, precisament perquè Montserrat és un observatori privilegiat de la situació social i política de Catalunya, el paper del pare abat i del conjunt de la comunitat ha de ser el de ser servidors de l'Església i de la gent que forma part de la societat catalana. Són molts els qui pugen a Montserrat per exposar les seves inquietuds i els seus desitjos. De vegades, doncs, la comunitat per boca del seu abat, pot dir una paraula fruit d'haver portat a la pregària tot el que escoltem de la gent i sempre, en tot cas, amb esperit de servei i no de voler ser una força o una institució que faci pressió.

Considera vostè que hi ha necessitat de lideratge en l'Església catalana?

La mateixa estructura de l'Església demana que hi hagi un lideratge, és a dir, que hi hagi algú que presideixi i que marqui les pautes a seguir des de l'amor i la caritat. Això tant és necessari en l'Església universal, en la fi gura del Bisbe de Roma, com també en l'Església catalana. Per això tenim la Conferència Episcopal Tarraconense, amb el seu president, i tenim dues províncies eclesiàstiques amb els arquebisbes metropolitans, que són els que marquen i han de continuar marcant el lideratge de l'Església de Catalunya.

Preocupació per l'Estatut

Entrem en altres temes d'actualitat. Com veu el que passa amb l'Estatut català i el Tribunal Constitucional?

Ho veig amb preocupació perquè és un Estatut que ha estat votat al Parlament de Catalunya i a les Corts generals de Madrid, que ha estat aprovat en referèndum pel poble català i que ha estat sancionat per la signatura del rei. Que després de tants anys encara no sapiguem fins on pot anar endavant i fins on no, ho veig certament amb preocupació. Crec que partint de l'esperit de la Transició democràtica, l'Estatut pot ser vist com a constitucional.

Un Estatut retallat establirà un mal precedent en les relacions entre Espanya i Catalunya?

Podria crear tensions, i aquesta és una afirmació que en els darrers dies s'ha repetit molt. Crec que això no ajudaria ningú.

L'Església catalana ha de tenir una veu pròpia en aquest procés i en altres temes d'interès polític i social?

L'Església catalana té com a missió testimoniar l'Evangelí i el testimoni de l'Evangelí també té unes concrecions en l'àmbit d'actituds cíviques i d'actituds ètiques a partir de la Doctrina Social de l'Església, que ens ensenya a estar arrelats en la nostra realitat. En aquest sentit, l'Església catalana, i em refereixo a tots els membres de l'Església, no solament als pastors, han de fer sentir la seva veu, la veu que prové de la llum de l'Evangelí, de la llum de la reflexió secular de l'Església sobre la persona humana i sobre les diverses possibilitats d'organització d'una societat.

El preocupa l'actual desafecció política unida al desencant per l'increment alarmant de l'atur? Aquest desencís latent pot tenir conseqüències per al futur?

Em preocupa fonamentalment per dues raons: d'una banda, la desafecció política no és bona en una societat democràtica, perquè pot tenir conseqüències que gairebé imperceptiblement vagin sent negatives; de l'altra, la situació de l'atur és molt preocupant perquè també pot portar una sèrie de tensions a escala social. Entre tots ho hauríem d'evitar.

Com veu les relacions, en l'àmbit de l'Estat espanyol i també de Catalunya, entre l'Església i l'Estat? Es valora l'aportació de l'Església catòlica a la construcció del país?

Es poden posar accents diferents prenent aquesta distinció entre Catalunya i l'Estat espanyol. És a dir, pel que fa a Catalunya potser es valora més l'aportació de l'Església catòlica a la construcció del país, el que ha fet en el passat i el que continua fent en el present. En l'àmbit de l'Estat espanyol, diria que en certs sectors potser costa més de valorar aquesta aportació positiva i que, en canvi, es té més tendència a subratllar-ne i a magnificar-ne els aspectes negatius. Malgrat tot, també en l'àmbit espanyol, la gent més conscient o la gent que té un nivell cultural més alt s'adona de l'aportació que l'Església catòlica ha fet en la construcció del país i en la Transició democràtica, i del que fa en la construcció de la societat actual, sobretot a partir d'àmbits com l'educació, l'atenció als marginats, a les bosses de pobresa...

Veu la propera visita del papa Benet XVI a Barcelona com una oportunitat de revitalitzar l'Església, com una manera d'afavorir la comunió i d'encoratjar els fi dels de Catalunya?

Sí, hem d'estar agraïts i jiosos per aquesta visita del Papa a Barcelona, pel que suposa de consagració del temple de la Sagrada Família i perquè la seva paraula contribuirà a revitalitzar l'Església que pelegrina a casa nostra. Certament que la seva presència és també una manera d'afavorir la comunió amb ell i amb el seu ministeri com a Successor de Pere i també serà un encoratjament per als fi dels de Catalunya poder sentir la seva paraula i veure el seu testimoniatge. D'altra banda, també hi ha una altra dimensió que em sembla que val la pena de subratllar, i és que aquesta visita farà a més que la ciutat de Barcelona, la realitat de Catalunya i el missatge que vol donar el temple de la Sagrada Família sigui conegut arreu del món.

Carme Munté. Text publicat a [Catalunya Cristiana](#).